

Venezuela

Sợ thay mà lại mừng thầm...

Hình ghép hôm 25/1/2019: Chủ tịch Quốc hội Venezuela Juan Guaido (trái) phát biểu trước những người ủng hộ tại Caracas hôm 21/1/2019, Tổng thống Nicolas Maduro đề nghị họp báo ở Caracas hôm 25/1/2019

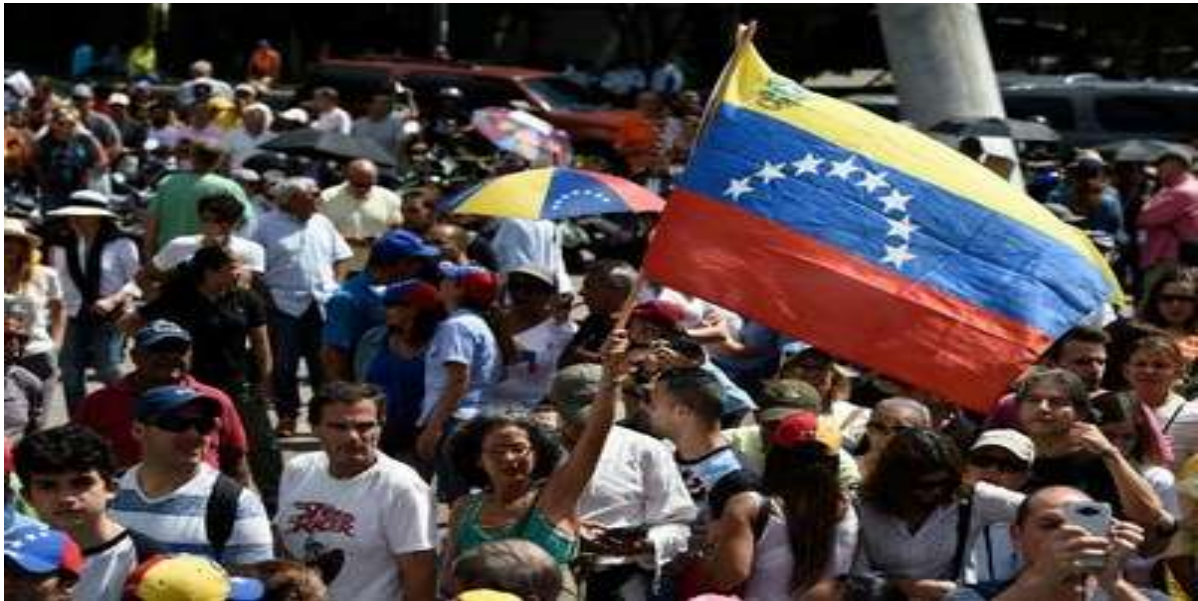
Một thời ở thế kỷ trước, nhiều thế hệ học sinh Việt Nam hầu hết đều thuộc lòng mấy câu thơ: “Du kích quân Caracas đã vì anh / Bất một tên giặc Mỹ giữa đô thành...”[1]. Còn giờ này, nếu lính của Nicolas Maduro đụng đến “chân lông” nhà ngoại giao nào của Hoa Kỳ, thì dù có “đội mồ” ngồi dậy, Tố Hữu cũng chẳng dám làm thơ ngợi ca kiểu “đi mây về gió” như vậy nữa.

Thời thế đổi thay

Tình hình Venezuela những ngày này đang “loạn cào cào” mà người phát ngôn Bộ Ngoại giao Lê Thị Thu Hằng cũng chỉ dám tỏ vẻ: “Việt Nam luôn quan tâm, theo dõi và mong muốn Venezuela hòa bình, ổn định”. Tuyên bố với truyền thông trong và ngoài nước mà bà quên hẳn việc phải làm rõ quan điểm đối với tình trạng “một nước có hai vua” ở Caracas.

Phải thôi, vì to xác và hung hăng như Trung Quốc mà bà Hoa Xuân Oánh cũng chỉ bày tỏ sự quan tâm chung chung đối với tình hình hiện tại ở Venezuela, kêu gọi các bên bình tĩnh và tỉnh táo để tìm kiếm giải pháp chính

trị thông qua đối thoại hòa bình... Bà Oánh có nhắc khéo Mỹ là không nên can thiệp vào nội vụ của Venezuela.

Hình minh họa. Những người ủng hộ phe đối lập ở Venezuela nghe phát biểu của Chủ tịch Quốc hội Juan Guaido tại một cuộc biểu tình ở Caracas hôm 26/1/2019 AFP

Nhưng Hoa Kỳ bỏ ngoài tai những lời nhắc nhở của phát ngôn viên Bộ Ngoại giao Bắc Kinh. Washington sẵn sàng vượt qua những nguyên tắc ngoại giao truyền thống, tìm mọi cách làm cạn kiệt nguồn tiền mặt dành cho chính quyền Maduro vốn đang chật vật với cuộc khủng hoảng kinh tế trầm trọng và siêu lạm phát. Các động thái cho thấy, rất có thể Mỹ và các đồng minh sẽ phong tỏa nguồn tài sản của Venezuela ở nước ngoài và chuyển giao cho chính quyền lâm thời của Chủ tịch Quốc hội Juan Guaido[2].

Cho đến cuối tuần qua, 22 quốc gia trên thế giới ủng hộ Guaido, 9 quốc gia vẫn “chống lưng” cho Maduro, còn 3 quốc gia giữ thái độ im lặng, trong đó có Việt Nam và Trung Quốc. Thế mới biết thời thế thay đổi. Tuy nhiên quân đội và cảnh sát Venezuela vẫn trung thành với Maduro đang gây khó khăn cho Guaido và phe dân chủ.

“Con mèo Caracas” quá đắt!

Chuyện “huynh đệ tương tàn” dưới màu cờ sắc áo của ý thức hệ thì người Việt chẳng xa lạ gì. Hơn nửa thế kỷ “nồi da nấu thịt” mà giờ đây mỗi khi lên gân “đít-cua”, các chính trị gia nửa mùa từ Hà Nội vẫn gào thét về một “tổ quốc Việt Nam xã hội chủ nghĩa”. Cho dù chẳng ai hình dung ra cái nửa “tổ quốc không—xã hội chủ nghĩa” kia nằm ở tận đâu đâu.

Có một sự khác biệt căn bản giữa Trung Quốc và Việt Nam trong việc “tôn thờ chủ nghĩa”. Không chờ Liên Xô sụp đổ mà từ trước đó rất lâu, giới lãnh

đạo Trung Quốc đã vứt “chủ nghĩa” vào sọt rác. Đối với Đặng Tiểu Bình, “mèo trắng hay mèo đen không quan trọng”, quan trọng là nó phải bắt được chuột. Trong khi các lãnh đạo Việt Nam thì ngược lại, bắt được chuột hay không bắt được chuột, chẳng sao, quan trọng là nuôi mèo màu gì, “trắng” hay “đen”?

Hình minh họa. Tổng thống Venezuela Nicolas Maduro (trái) bắt tay Chủ tịch Trương Tấn Sang (phải) ở Phủ Chủ tịch ở Hà Nội hôm 31/8/2015 AFP

Chính bởi cái não trạng ấy, năm 2007, Tập đoàn dầu khí quốc gia (PVN) đã “đốt” không biết bao nhiêu ngàn tỷ của đất nước vào một dự án “vịt trời” ở Venezuela. Phốt lờ những cảnh báo của giới chuyên môn và sự phản đối của nhiều Đại biểu Quốc hội, Bộ Chính trị (chứ đâu phải một mình Đinh La Thăng) sau cơn lên đồng tập thể, đã lao như thiêu thân vào một “siêu dự án ma”[3] để rồi chẳng đi tới đâu. Chưa kể hàng trăm triệu USD chi phí đầu tư mất trắng, chỉ riêng tiền mặt mà PVN trực tiếp trao cho Venezuela, một đi không trở lại, đã lên đến 532 triệu USD, bao gồm 442 triệu tiền “bonus”, 90 triệu tiền góp vốn ban đầu.

“Con mèo Caracas” quả thật đắt giá đối với người dân Việt đóng thuế. Bao nhiêu thuế mới gom về được hàng nửa tỷ USD như vậy? Cứ nhìn vào thời gian quá trình đầu tư dự án này là có thể biết trách nhiệm thuộc về ai. Đúng là vứt tiền qua cửa sổ! Cho nên những ngày này, nói Việt Nam đồng cảm với người dân Venezuela thì cũng đúng, nhưng “sự đồng cảm” ấy có hai mặt. “Sợ thay, mà lại mừng thầm cho ai”, đúng như tâm trạng của một Thúc Sinh đón hèn trước một Thúy Kiều dửng dưng cảm dám dấy lên cuộc báo ân báo oán, dù là một cách giang hồ.

Do cả nguyên nhân khách quan lẫn chủ quan, bị kẹp giữa những gọng kìm của lịch sử và địa-chính trị, nhiều người Việt khao khát sự giải thoát trong những năm tháng chứng kiến sự sụp đổ liên hoàn ở Đông Âu và Liên Xô từ thế kỷ trước. Nhưng rồi vì ở quá gần, nghe quá rõ tiếng gầm rú của những

tiếng xích sắt chà đi xát lại, nghiền nát thân xác đám sinh viên trên quảng trường Thiên An Môn thuở nào, người Việt đành thúc thủ, tìm đủ lý có để tránh mọi sự thay đổi.

Khúc quanh gian nan nhưng hứa hẹn

Venezuela là bài học điển hình cho thấy, một đất nước dù giàu tiềm năng đến đâu và điểm xuất phát tốt đến mấy, (Venezuela từng có GDP đầu người sau Chiến tranh thế giới II cao thứ 4 thế giới) nhưng nếu đi sai đường, chọn nhầm ý thức hệ và mô hình phát triển, thì trước sau cũng sẽ phải trả giá cực đắt. Giờ đây dân Venezuela phải bới các thùng rác để kiếm thức ăn và đến cả giấy vệ sinh cũng chẳng có mà dùng.

Chủ tịch Quốc hội Venezuela, người vừa tuyên bố là Tổng thống tạm quyền của nước này, Juan Guaido (phải) đang phát biểu đứng cạnh vợ là Fabiana Rosales (giữa) tại Caracas hôm 26/1/2019 AFP

Quá tự tin vào trữ lượng dầu mỏ khổng lồ, quá ảo tưởng về sức mạnh của chủ nghĩa xã hội và giấc mộng dẫn đầu ngọn cờ chống Mỹ (mà thực chất là chủ nghĩa dân túy), Tổng thống Hugo Chavez – nay đã thành người thiên cổ – đã phạm sai lầm nghiêm trọng về đường lối. Từ đàn áp dân chủ, bóp nghẹt nhân quyền và đặc biệt là chủ trương quốc hữu hóa gần như toàn bộ nền kinh tế, đuổi các nhà đầu tư phương Tây, để cho Nga và Trung Quốc thao túng cả chính trường lẫn thị trường.

Chủ trương theo đuổi chính sách phúc lợi quá hào phóng (mà thực chất là cướp của người giàu chia cho người nghèo và nhóm lợi ích) đã để lại cho người kế nhiệm Maduro một di sản không hề dễ chịu chút nào. Đến hôm nay, khối u lâu ngày đã vỡ và một khúc quanh gian nan nhưng đầy hứa hẹn đang vẫy gọi Venezuela. Nếu cách mạng thành công, đất nước này sẽ thoát khỏi

vết xe đổ mà nhiều láng giềng Mỹ Latin, trong đó có Argentina, với chủ nghĩa Peron, đã sa vào trong quá khứ.

May mắn chỉ có Chile, nhờ sự sáng suốt và cứng rắn của Pinochet (đã đảo chính lật đổ Salvador Allende) mà thoát nạn và đổi đời. Pinochet tuy bị tố cáo là vi phạm nhân quyền khi thẳng tay đàn áp các thành phần cánh tả đối lập, nhưng ông hoàn toàn giao phó nền kinh tế cho các nhà kỹ trị theo trường phái “các chàng trai Chicago” (Chicago Boys) – ủng hộ thị trường tự do – và đã thu được thành công. Chỉ sau hơn 20 năm, Chile đã vươn lên trở thành nền kinh tế phát triển nhất Mỹ Latin, gia nhập OECD từ một xuất phát điểm rất thấp.

Tại Việt Nam, hình ảnh vị tổng thống tự phong Juan Guaido 35 tuổi được khá nhiều người chia sẻ, ngưỡng mộ và hầu hết đều mong mỗi ngọn gió mới ấy sẽ thổi đến vùng Đông Nam Á đang băn khoăn chọn lựa cũng như khát khao thay đổi. Bất luận Việt Nam không phải là Venezuela, bất luận lộ trình cuộc “song chiến” giữa Guaido và Maduro rồi đây sẽ như thế nào, kết cục cuối cùng ở xứ Tây bán cầu lẫn trên giải đất hình chữ S này là những điều có thể dự báo được.

Từ ngàn xưa đến nay chưa có bạo quyền nào tồn tại lâu dài và tự do, dân chủ (thực chất) luôn là mục tiêu tối hậu của nhân loại. Khi cỗ xe đất nước bị lún sình, chính người dân phải tự mình kéo nó lên. Năm 1979 Giáo hoàng John-Paul II truyền lửa cho người dân Đông Âu với lời kêu gọi “hãy đừng sợ”. Mười năm sau, hàng loạt quốc gia theo cộng sản đã sụp đổ. Kể cả Liên Xô cũng “kết thúc” năm 1991. Riêng Liên Xô có 14 quốc gia rời khỏi khối và tuyên bố độc lập.

Trong số 32 triệu dân Venezuela, những người đang quần quai vì đói ăn, thiếu thuốc men và nhu yếu phẩm, đang đồng loạt đứng lên. Hy vọng ngày mà Nicolas Maduro cùng nhóm lợi ích của ông ta sớm “giã từ vũ khí”, trước sức mạnh của những người “không quyền lực” nhưng khát khao tự do, sẽ không còn xa nữa. Cầu chúc cho cuộc Cách mạng “vì quyền được sống” của dân Venezuela tránh rơi vào nội chiến và “hiệu ứng cánh bướm” sẽ sớm lan tỏa đến với những dân tộc đang bị kềm kẹp dưới ách toàn trị, trong đó có Việt Nam!

Nguyễn Hoàng (RFA)

Nguồn: <https://www.diendanthekey.net/2019/01/nguyen-hoang-rfa-venezuela-so-thay-ma.html>

www.vietnamvanhien.org